

VALSTYBINĖ VARTOTOJŲ TEISIŲ APSAUGOS TARNYBA
VALSTYBINĖS VARTOTOJŲ TEISIŲ APSAUGOS TARNYBOS KOMISIJA

NUTARIMAS
DĖL VŠĮ „VILNIAUS MONTESSORI“ SUTARTIES SĄLYGŲ

2020 m. liepos 2 d. Nr. 10E-1422
Vilnius

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija (toliau – Komisija), susidedanti iš Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos direktorės Neringos Ulbaitės (Komisijos pirmininkė), direktorės pavaduotojos Neringos Baronienės, Nuotolinės prekybos skyriaus vedėjos Aidos Gasiūnaitės-Stavginskienės ir Teisės skyriaus vedėjos Audronės Kaušylienės, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo (toliau – Vartotojų teisių apsaugos įstatymas) 12 straipsnio 1 dalies 6 punktu bei įgyvendindama nesąžiningų sąlygų taikymo kontrolę, išnagrino VŠĮ „Vilniaus Montessori“ sutarties (toliau – Sutartis), Sutarties priedų Nr. 1 ir Nr. 2 sąlygas nesąžiningų sąlygų taikymo požiūriu.

Komisija n u s t a t o:

1. Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba kartu su vartotojų (*duomenys neskelbiami*) prašymu gavo Sutarties ir jos priedų kopijas.
2. Komisija pagal kompetenciją pasisako dėl VŠĮ „Vilniaus Montessori“ Sutarties ir jos priedų nesąžiningų sąlygų taikymo.

Komisija k o n s t a t u o j a:

1. Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – Civilinis kodeksas) 6.228¹ straipsnyje nurodyta, jog vartojimo sutartimi verslininkas įsipareigoja perduoti vartotojui (fiziniam asmeniui, veikiančiam su savo verslu, prekyba, amatu ar profesija nesusijusiais tikslais) prekes nuosavybės teise arba suteikti paslaugas vartotojui, o vartotojas įsipareigoja priimti prekes ar paslaugas ir sumokėti jų kainą. Civilinio kodekso 6.716 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta, kad paslaugų sutartimi viena šalis (paslaugų teikėjas) įsipareigoja pagal kitos šalies (kliento) užsakymą suteikti klientui tam tikras nematerialaus pobūdžio (intelektines) ar kitokias paslaugas, nesusijusias su materialaus objekto sukūrimu (atlikti tam tikrus veiksmus arba vykdyti tam tikrą veiklą), o klientas įsipareigoja už suteiktas paslaugas sumokėti. To paties straipsnio 4 dalyje įtvirtinta, kad vartojimo paslaugų sutarčiai taikomos Civilinio kodekso normos, reglamentuojančios vartojimo sutartis. Atsižvelgiant į aukščiau išdėstytas nuostatas, VŠĮ „Vilniaus Montessori“ Sutartis yra vartojimo sutartis, kuriai bei jos priedams, be bendrųjų atlygintinas paslaugas reglamentuojančių nuostatų taikomos ir specialiosios, vartojimo sutartis reglamentuojančios, Civilinio kodekso normos.

2. Pagal Civilinio kodekso 6.185 straipsnio 1 dalį standartinėmis laikomos sąlygos, kurias bendram nevienkartiniam naudojimui iš anksto parengia viena šalis nederindama jų su kita šalimi ir kurios be derybų su kita šalimi taikomos sudaromose sutartyse.

3. Civilinio kodekso 6.228⁴ straipsnyje numatyta, kad nesąžiningomis laikomos vartojimo sutarčių sąlygos, kurios šalių nebuvo individualiai aptartos ir kuriomis dėl sąžiningumo reikalavimo pažeidimo iš esmės pažeidžiama šalių teisių ir pareigų pusiausvyra vartotojo nenaudai, taip pat minėtame teisės akte pateikiamas pavyzdinis sąrašas standartinių sutarties sąlygų, kurios yra preziumuojamos kaip nesąžiningos vartotojams.

4. Sutartyje įtvirtinta nuostata, kad nurodant Sutarties šalių duomenis, be kita ko, prašoma nurodyti vartotojo asmens kodą.

Sutarties Priede Nr. 2 skiltyje informacija apie šeimą įtvirtinama, kad turi būti nurodoma „*Vaiko atstovas 1 darbdavys, pareigos, asmens kodas*“.

Sutarties Priede Nr. 2 skiltyje informacija apie šeimą įtvirtinama, kad turi būti nurodoma „*Vaiko atstovas 2 asmens kodas, darbdavys, pareigos*“.

Vadovaujantis minimomis nuostatomis, vaiko tėvai, be kita ko, privalo paslaugų teikėjui pateikti savo asmens kodą, nurodyti darbdavį bei pareigas. Atsižvelgiant į Sutarties ir teikiamų paslaugų pobūdį, nėra aišku, koku teisiniu pagrindu vadovaujantis VšĮ „Vilniaus Montessori“ įpareigoja vartotoją pateikti perteklinę informaciją, kuri nesusijusi su tarp paslaugų teikėjo ir vartotojo sudarytos Sutarties vykdymu ir pagal Sutartį teikiamų paslaugų pobūdžiu. Atsižvelgiant į tai, atkreiptinas dėmesys, kad VšĮ „Vilniaus Montessori“ kaip paslaugų teikėjui, keliami didesni reikalavimai, taikomi griežtesni sutartinės atsakomybės kriterijai nei vartotojui. Paslaugų teikėjui tenka pareiga užtikrinti su vartotojais sudaromų sutarčių sąlygų teisinį apibrėžtumą, jų suderinamumą su galiojančių teisės aktų nuostatomis bei aiškumą vartotojui. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktikoje ne kartą akcentuota, kad verslininkas privalo užtikrinti sutarties sąlygų teisinį apibrėžtumą ir jų suderinamumą, jo pateiktos sąvokos turi būti kiek įmanoma aiškiau atskleistos, konkretizuotos, o įtrauktos į sudarytą sutartį, jos tampa sudėtine sutarties dalimi.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta aukščiau, darytina išvada, jog Sutartyje įtvirtinant sąlygas, kurios įpareigoja vartotoją nurodyti perteklinę informaciją, nesusijusią su sutarties vykdymu, nagrinėjamu atveju – vaiko tėvų asmens kodą, darbdavį bei pareigas, pažeidžiama paslaugos teikėjo ir vartotojo teisių ir pareigų pusiausvyra vartotojo nenaudai.

5. Sutarties 8.3.1 punkte įtvirtinta, kad ugdymo įstaiga turi teisę, pranešdama prieš 7 kalendorines dienas, laikinai sustabdyti paslaugų teikimą vaikui bei nepriimti jo į ugdymo įstaigą, jeigu tėvai „*Daugiau nei keturiolika dienų vėluoja atsiskaityti su Ugdymo įstaiga*“.

Sutarties 8.3.4 punkte įtvirtinta, kad ugdymo įstaiga turi teisę, pranešdama prieš 7 kalendorines dienas, laikinai sustabdyti paslaugų teikimą vaikui bei nepriimti jo į ugdymo įstaigą, jeigu tėvai „*Nesilaiko kitų šioje sutartyje arba Lietuvos Respublikos teisės aktuose numatytų įsipareigojimų*“.

Minimi Sutarties punktai įtvirtina atvejus, kuomet paslaugų teikėjas turės teisę laikinai sustabdyti paslaugų teikimą vaikui bei nepriimti jo į ugdymo įstaigą, t. y., jeigu tėvai daugiau nei keturiolika dienų vėluoja atsiskaityti su ugdymo įstaiga arba, jeigu tėvai nesilaiko kitų Sutartyje arba Lietuvos Respublikos teisės aktuose numatytų įsipareigojimų.

Pažymėtina, jog šalys tarpusavio susitarimu turi teisę susitarti, dėl kokių pažeidimų ir kada paslaugos gavėjas įgyja teisę laikinai sustabdyti paslaugų teikimą, tačiau toks susitarimas neturi prieštarauti teisingumo, sąžiningumo ar protingumo principams. Atkreiptinas dėmesys, kad šiuo atveju šalys sudaro tęstinio pobūdžio (dažniausiai ne trumpesnę negu vienerių metų trukmės) sutartį, kuria yra siekiama užtikrinti socialiai jautrios visuomenės grupės – vaikų – poreikius, todėl 14 kalendorinių dienų įsipareigojimo nevykdymo bei 7 kalendorinių dienų išpėjimo terminas laikytinas neproporcingai trumpu bei pažeidžiančiu paslaugų gavėjo interesus. Taip pat, Sutartyje įtvirtinant, kad paslaugos teikėjas galės laikinai sustabdyti paslaugų teikimą dėl bet kurių Sutartyje įtvirtintų, net neesminių pareigų nevykdymo, pažeidžia paslaugų gavėjo interesus. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, konstatuotina, kad Sutarties 8.3.1 punktas, įtvirtinantis, jog paslaugų teikėjas turės teisę laikinai sustabdyti paslaugų teikimą vaikui bei nepriimti jo į ugdymo įstaigą, jeigu tėvai daugiau nei keturiolika dienų vėluoja atsiskaityti su ugdymo įstaiga bei Sutarties 8.3.4 punktas, įtvirtinantis, kad paslaugų teikėjas turės teisę laikinai sustabdyti paslaugų teikimą vaikui bei nepriimti jo į ugdymo įstaigą, jeigu tėvai nesilaiko kitų Sutartyje arba Lietuvos Respublikos teisės aktuose numatytų įsipareigojimų, pažeidžia šalių teisių ir pareigų pusiausvyrą vartotojo nenaudai.

6. Sutarties 12 punkte numatyta, jog „*Stojimo mokesį privaloma sumokėti per 10 kalendorinių dienų nuo sutarties pasirašymo dienos ir yra negrąžinamas*“.

Sutarties 12 punkte įtvirtinama vartotojo pareiga per 10 kalendorinių dienų sumokėti stojimo mokesį, kuris jokiais atvejais negrąžinamas. Atsižvelgiant į tai, pažymėtina, kad gali susiklostyti

atvejais, kai vartotojas Sutartį nutrauks dėl to, kad VšĮ „Vilniaus Montessori“ nevykdys ar netinkamai vykdys Sutartį, t. y. būtent dėl VšĮ „Vilniaus Montessori“ kaltės. Tokiu atveju, vartotojas neturi patirti jokių papildomų nuostolių. Atsižvelgiant į tai bei vadovaujantis Sutarties 12 punkto formuluote, nėra aišku, ar vienkartinis mokestis nebus gražintas vartotojui ir aukščiau aptariamam atveju.

Kaip yra paminėta aukščiau, sutartyje įtvirtintos nuostatos turi būti kiek įmanoma aiškiau atskleistos, konkretizuotos, kadangi jos nustato šalių teises, pareigas, atsakomybę ir pan. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, Sutarties 12 punkte nedetalizuojant, ar vienkartinis stojamasis mokestis, vartotojui nebus gražintas ir tuo atveju, kai Sutartis bus nutraukta dėl VšĮ „Vilniaus Montessori“ kaltės, pažeidžiama paslaugos teikėjo ir vartotojo teisių ir pareigų pusiausvyra vartotojo nenaudai.

7. Sutarties 15 punkte nurodyta, jog *„Mokesčiai už Ugdymo įstaigos teikiamas Paslaugas nurodyti Priede Nr. 1. Ugdymo įstaiga pasilieka teisę keisti mokesčius, įspėdama apie tai prieš 3 mėnesius“*.

Aukščiau minėtas Sutarties 15 punktas įtvirtinta paslaugos teikėjo teisę keisti už paslaugas nurodytus mokesčius. Atkreiptinas dėmesys, jog Sutartyje nėra nurodyta kokiems pagrindams esant, VšĮ „Vilniaus Montessori“ turi teisę keisti mokesčius. Sutartyje taip pat nėra nurodyta kaip, t. y. kokių būdu vartotojai bus supažindinami su aukščiau minėtais pakeitimais, nenumatyta ir vartotojų teisė nesutikti su šiais pakeitimais. Pažymėtina, kad vadovaujantis Civilinio kodekso 6.720 straipsniu, paslaugų kaina nustatoma šalių susitarimu ir po sutarties sudarymo gali būti keičiama tik sutartyje nustatyta tvarka ir atvejais, esant pakankam sutartyje numatytam pagrindui. Vadovaujantis to paties straipsnio nuostatomis, vartotojas privalo apmokėti padidėjusią paslaugų kainą tik tuo atveju, jeigu paslaugų teikėjas įrodo, kad kainą padidinti buvo neišvengiama norint tinkamai įvykdyti sutartį ir kad tai negalėjo būti numatyta sutarties sudarymo momentu. Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad Sutarties 15 punkto nuostata iš esmės pažeidžia vartotojo teises ir interesus, kadangi paslaugų teikėjui suteikiama teisė, be Sutartyje nurodyto pakankamo pagrindo, keisti Sutarties sąlygas.

8. Sutarties 16 punkte įtvirtinta, kad *„Už nelankytas dienas (ligos, vaikų ar įstaigos atostogų, epidemijos ir kt.) Ugdymo įstaiga mokesčių nekompensuoja“*.

Sutarties 16 punkte įtvirtinama, kad vaikui nelankant mokyklos, be kita ko, vaikų atostogų metu, epidemijos ir kt. atvejais, vartotojo mokami mokesčiai nėra gražinami. Taigi, minimas Sutarties punktas įtvirtina paslaugų apmokėjimo tvarką, vartotojo vaikui nelankant mokyklos, nustatant, kad tokiu atveju vartotojas vis vien VšĮ „Vilniaus Montessori“ moka ugdymo mokestį, kuris nėra mažinamas.

Vertinant minimą Sutarties punkto sąlygą sąžiningumo požiūriu, atkreiptinas dėmesys, kad vadovaujantis Sutarties priedo Nr. 1, nustatomas mokestis už suteiktas ugdymo paslaugas, kurį be kita ko sudaro vaiko visos dienos ugdymas. Atkreiptinas dėmesys ir į tai, kad vadovaujantis Civilinio kodekso 6.716 straipsnio nuostatomis, vartotojas įpareigojamas sumokėti tik už jam faktiškai suteiktas paslaugas, šiuo atveju už faktiškai suteiktas ugdymo paslaugas. Taigi, vadovaujantis minimu teisiniu reglamentavimu, vartotojas paslaugos teikėjui moka už konkrečias, suteiktas paslaugas, t. y. už faktiškai įvykusių užsiėmimo dienų skaičių.

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad aptariamam atveju, kai paslaugos vartotojui nėra teikiamos ne dėl jo kaltės, vartotojas negali būti įpareigojamas mokėti už jam faktiškai nesuteiktas paslaugas. Taip pat pažymėtina ir tai, jog nėra aišku, kokiais pagrindais bei kokių teisiniu reglamentavimu vadovaujantis, VšĮ „Vilniaus Montessori“ įtvirtina sąlygą, kurios formuluote vadovaujantis, vartotojas įpareigojamas VšĮ „Vilniaus Montessori“ mokėti pilną ugdymo mokestį, kurį sudaro ir vaiko visos dienos ugdymas, nors vaikas faktiškai negauna ugdymo paslaugų ne dėl jo kaltės.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, Sutarties 16 punkte įtvirtinta sąlyga neatitinka aukščiau aptariamo teisinio reglamentavimo bei pažeidžia paslaugos teikėjo ir vartotojo teisių ir pareigų pusiausvyrą vartotojo nenaudai.

9. Sutarties 18 punkte įtvirtinta, kad *„Už laiku neapmokėtas sąskaitas bus skaičiuojami delspinigiai, 1,00 Eur už kiekvieną pavėluotą kalendorinę dieną (atsiradus nenumatytoms aplinkybėms ar neturint galimybės laiku atsiskaityti, prašome apie tai informuoti mūsų administracijos darbuotoją ir pateikti prašymą mokėjimo atidėjimui)“*.

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad vadovaujantis minima Sutarties nuostata, vartotojas už laiku neapmokėtas sąskaitas turės mokėti 1 EUR vėlavimo mokestį už kiekvieną uždelstą dieną. Tačiau, atkreiptinas dėmesys į tai, kad neaišku, kokių teisiniu pagrindu ir kodėl būtent tokio dydžio netesybos (1 EUR už kiekvieną uždelstą dieną) gali padengti VŠĮ „Vilniaus Montessori“ dėl vartotojo įsipareigojimų netinkamo vykdymo patirtas išlaidas, kurių, pagal minimą Sutarties nuostatos formuluotę, įstaiga neprivalėtų įrodyti ir pagrįsti. Pažymėtina, kad galiojančiame Civiliniame kodekse baudinių netesybų nėra numatyta ir netesybomis siekiama tik kompensuoti nukentėjusios šalies nuostolius, tačiau jos negali leisti nukentėjusiajai šaliai piktnaudžiauti savo teise ir nepagrįstai praturtėti kitos šalies sąskaita (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis civ. byloje Nr. 3K-3-316/2005). Teismų praktikoje pripažįstama, kad paslaugų teikimo rinkoje paprastai nustatomi 0,02 – 0,1 dydžio delspinigiai, taigi aukščiau minimoje Sutarties nuostatoje punkte įtvirtintas 1 EUR vėlavimo mokestis už kiekvieną uždelstą dieną dydis yra per didelis.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta aukščiau, toks Sutarties 18 punkte įtvirtintas atsakomybės išdėstymas, iš esmės pažeidžia šalių teisių ir pareigų pusiausvyrą, vartotojo teises ir interesus bei nustato neproporcingai didelę vartotojo civilinę atsakomybę už Sutarties nevykdymą ar netinkamą įvykdymą.

10. Sutarties 22.5 punkte įtvirtinta, kad ugdymo įstaiga turi teisę vienašališkai nutraukti Sutartį, jei vaiko atstovas pažeidinėja ir/ar nesilaiko pagal Sutartį prisiimtų įsipareigojimų, įskaitant, bet neapsiribojant: „*Pažeidžia kitus Sutarties 9 p. numatytus įsipareigojimus*“.

Minimas Sutarties punktas įtvirtina VŠĮ „Vilniaus Montessori“ teisę vienašališkai nutraukti Sutartį, jei vartotojas pažeidžia kitus Sutarties 9 punkte numatytus įsipareigojimus.

Atsižvelgiant į tai, pažymėtina, kad Civilinio kodekso 6.721 straipsnio 2 dalyje įtvirtinta paslaugos teikėjo teisė vienašališkai nutraukti paslaugų teikimo sutartį, nurodant, kad paslaugų teikėjas turi teisę vienašališkai nutraukti sutartį tik dėl svarbių priežasčių. Tokiu atveju paslaugų teikėjas privalo visiškai atlyginti kliento patirtus nuostolius. Taigi, vadovaujantis šia Civilinio kodekso nuostata, atlygintinų paslaugų teikėjas sutartį gali nutraukti ne dėl bet kokių, bet tik svarbių priežasčių, t. y. esminio sutarties pažeidimo. Pažymėtina, kad šiuo atveju šalys sudaro tęstinio pobūdžio (dažniausiai ne trumpesnę negu vienerių metų trukmės) sutartį, kuria yra siekiama užtikrinti socialiai jautrios visuomenės grupės – vaikų – švietimo poreikius. Atsižvelgiant į tai, kad sutarties vienašališkas nutraukimas paslaugų teikėjo iniciatyva gali sukelti itin sunkias neigiamas pasekmes vartotojui ir jo vaikui, kriterijai, kuriais vadovaudamasis VŠĮ „Vilniaus Montessori“ galėtų realizuoti šią vienašališko sutarties nutraukimo teisę, vartotojui turėtų būti aiškūs, apibrėžti ir atitikti pakankamo pagrindo kriterijų. Pabrėžtina, kad ne visų Sutarties 9 punkte esančių įsipareigojimų pažeidimai galėtų būti pripažįstami esminiais bei suteikiančiais teisę paslaugų teikėjui vienašališkai nutraukti Sutartį.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta aukščiau, darytina išvada, kad Sutarties 22.5 punkte įtvirtinant nuostata, kad VŠĮ „Vilniaus Montessori“ turi teisę vienašališkai nutraukti Sutartį, vartotojui pažeidus kitus Sutarties 9 punkte numatytus įsipareigojimus, net ir tuo atveju, jeigu pažeidimas nebūtų laikomas svarbiu ir esminiu pažeidimu, pažeidžiama šalių teisių ir pareigų pusiausvyrą vartotojo nenaudai.

11. Sutarties 23 punkte įtvirtinta, jog „*Vaiko atstovas turi teisę vienašališkai nutraukti šią Sutartį įspėjęs Ugdymo įstaigą raštu ne vėliau kaip prieš 2 mėnesius. Toks sutarties nutraukimas galimas tik tuomet, jei Vaiko atstovas Sutarties nutraukimo dieną yra visiškai atsiskaitęs su Ugdymo įstaiga už Paslaugas*“.

Sutarties 23 punktas įtvirtina vartotojo teisę vienašališkai nutraukti Sutartį, raštiškai įspėjant paslaugos teikėją VŠĮ „Vilniaus Montessori“ ne vėliau kaip prieš 2 mėnesius. Paslaugos teikėjas taip pat numato, kad toks Sutarties nutraukimas galimas tik tuomet, jei vartotojas Sutarties nutraukimo dieną yra visiškai atsiskaitęs su paslaugos teikėju už paslaugas.

Atkreiptinas dėmesys į tai, jog Civilinio kodekso 6.721 straipsnio 1 dalimi, paslaugų gavėjas turi teisę vienašališkai nutraukti sutartį, nepaisydamas to, kad paslaugų teikėjas jau pradėjo ją vykdyti. Tokiu atveju, paslaugų gavėjas privalo sumokėti paslaugų teikėjui kainos dalį, proporcingą suteiktoms paslaugoms ir atlyginti kitas protingas paslaugų teikėjo patirtas išlaidas. Kasacinio teismo

praktikoje išaiškinta, kad siekiant sutartį nutraukti šiuo pagrindu klientui nebūtina remtis paslaugų teikėjo kalte šiam netinkamai vykdant sutartį ar jos nevykdant, toks nutraukimas galimas ir nesant paslaugų teikėjo kaltės. Pažymėtina, jog klientas gali pats nuspręsti, kada atsisakyti jam teikiamų paslaugų ir nutraukti sutartį. Ši paslaugų gavėjo teisė yra besąlyginė, ji negali būti siejama su tam tikrų aplinkybių nustatymu (pvz., paslaugos teikėjo veiksmai, teisinis ar ekonominis kliento pasirinkimo nutraukti sutartį pagrindimas ir pan.) ir nepriklauso nuo to, ar paslaugos gavėjas yra fizinis, ar juridinis asmuo (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. birželio 17 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-385-378/2015, Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. gruodžio 20 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-541-219/2018). Papildomai akcentuotina, jog Vadovaujantis Civilinio kodekso 6.218 straipsnio 1 dalimi, šalys, norėdamos nutraukti Sutartį, apie jos nutraukimą privalo iš anksto pranešti kitai šaliai per sutartyje nustatytą terminą, o jeigu sutartyje toks terminas nenurodytas – prieš trisdešimt dienų. Vadinasi, vartotojas paslaugų teikimo sutartį gali nutraukti vienašališkai bet kada, tik tokiu atveju, jam kyla pareiga sumokėti kainos dalį, proporcingą suteiktoms paslaugoms ir atlyginti paslaugos teikėjo protingas išlaidas. Be kita ko, atkreiptinas dėmesys į tai, kad vartotojui nustatomas nelygiavertis paslaugų teikėjo atžvilgiu įspėjimo apie Sutarties nutraukimo terminas. Sutarties 22 punkte įtvirtinama, kad paslaugų teikėjas turi teisę vienašališkai nutraukti Sutartį, įspėjusi vaiko atstovą prieš dešimt dienų.

Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, jog Sutarties 23 punktas, įtvirtinantis vartotojo teisę informuoti paslaugų teikėją neprotingai anksti, t. y. prieš du mėnesius, pažeidžia šalių teisių ir interesų pusiausvyrą silpnesnės šalies – vartotojo nenaudai.

12. Sutarties 24 punkte įtvirtinta, kad *„Jei Sutartis nutraukiama esant avansiniam mokėjimui už visus mokslo metus, tuomet suteiktos nuolaidos suma perskaičiuojama ir nekompensuojama“*.

Vertinant minimos Sutarties punkto sąlygos formuluotę, pažymėtina, kad kaip nurodoma aukščiau, gali susiklostyti atvejis, kai vartotojas Sutartį nutrauks dėl to, kad VŠĮ „Vilniaus Montessori“ nevykdys ar netinkamai vykdys Sutartį, t. y. būtent dėl VŠĮ „Vilniaus Montessori“ kaltės. Tokiu atveju, vartotojas neturi patirti jokių papildomų nuostolių. Atsižvelgiant į tai bei vadovaujantis Sutarties 24 punkto formuluote, nėra aišku, ar ir aukščiau aptariamu atveju, esant avansiniam mokėjimui už visus mokslo metus, suteiktos nuolaidos suma bus perskaičiuojama ir nekompensuojama. Pažymėtina ir taip, jog Sutartyje nėra detalizuojama, kokia tvarka suma bus perskaičiuojama.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta aukščiau, darytina išvada, jog Sutarties 24 punkto sąlyga pažeidžia šalių teisių ir interesų pusiausvyrą silpnesnės šalies – vartotojo nenaudai.

13. Sutarties 25 punkte įtvirtinta, kad *„Sutartį nutraukus Vaiko atstovo iniciatyva, nesilaikant 23 punkte nustatyto įspėjimo termino, Ugdymo įstaiga turi teisę pasilikti sumokėto avanso dalį, proporcingą laiko skirtumui tarp 2 mėnesių ir įspėjimo termino, nepriklausomai nuo to, ar buvo naudojamosi Ugdymo įstaigos Paslaugomis (pvz.: Vaiko atstovui įspėjus apie Sutarties nutraukimą prieš 1 mėnesį, Ugdymo įstaiga turės teisę į 1 mėnesio Paslaugų mokesčio dydžio kompensaciją). Jeigu Vaiko atstovas nebuvo sumokėjęs Paslaugų mokesčio avansu ir nesilaikė nurodyto įspėjimo termino, jo pareiga sumokėti šiame punkte nurodytą kompensaciją išlieka“*.

Vadovaujantis Sutarties 25 punktu, vartotojui nutraukus sutartį, nesilaikant 23 punkte nustatyto įspėjimo termino, t. y. vartotojui raštu neįspėjus paslaugos teikėjo apie sutarties nutraukimą ne vėliau kaip prieš 2 mėnesius, paslaugos teikėjas turi teisę pasilikti vartotojo sumokėto avanso dalį, proporcingą laiko skirtumui tarp 2 mėnesių ir įspėjimo termino, nepriklausomai nuo to, ar buvo naudojamosi paslaugų teikėjo paslaugomis. Jei vartotojas nebuvo sumokėjęs paslaugos teikėjui už paslaugas avansu ir nesilaikė 2 mėnesių įspėjimo termino, vartotojo pareiga sumokėti Sutarties 25 punkte nurodytą kompensaciją išlieka. Tačiau atkreiptinas dėmesys į tai, kad vadovaujantis Civilinio kodekso 6.721 straipsnio 1 dalimi, paslaugų gavėjui nutraukus sutartį, paslaugų gavėjas privalo sumokėti paslaugų teikėjui kainos dalį, proporcingą suteiktoms paslaugoms ir atlyginti kitas protingas paslaugų teikėjo patirtas išlaidas.

Pastebėtina, kad tokia vartotojui numatyta atsakomybė už Sutarties nutraukimą (sumokėtos avanso dalies, proporcingos laiko skirtumui tarp 2 mėnesių ir įspėjimo termino, nepriklausomai nuo to, ar buvo naudojamosi paslaugų teikėjo paslaugomis, negražinimas) gali būti neproporcinga,

kadangi VŠĮ „Vilniaus Montessori“ patirtų nuostolių dėl vartotojo Sutarties atsisakymo dydis gali nesutapti su vartotojo sumokėta pinigų suma, t. y. įstaigos patirti nuostoliai konkrečiu atveju gali būti ir mažesni (jų gali apskritai nebūti), tačiau net ir tokiu atveju (t. y. įstaigai patyrus mažesnius nuostolius ar jų nepatyrus), vartotojo sumokėti pinigai jam nebūtų gražinti. Pažymėtina, kad gali susiklostyti atvejis, kai vartotojas bus priverstas nutraukti Sutartį dėl VŠĮ „Vilniaus Montessori“ veiksmų. Tokiu būdu tampa neaišku, ar ir anksčiau minėtu atveju vartotojui nebus gražinami jo sumokėti mokesčiai.

Atsižvelgiant į tai, Sutarties 25 punkto nuostata, numatanti, kad nutraukus Sutartį vartotojui nebus gražinama sumokėta avanso dalis, proporcinga laiko skirtumui tarp 2 mėnesių ir įspėjimo termino, nepriklausomai nuo to, ar buvo naudojamosi paslaugų teikėjo paslaugomis, iš esmės pažeidžia vartotojo teises ir teisėtus interesus, kadangi verslininkui yra suteikiama teisė negražinti vartotojui iš šio gautų sumų, kai vartotojas nusprendžia nevykdyti sutarties.

Komisija, vadovaudamasi Vartotojų teisių apsaugos įstatymo 12 straipsnio 1 dalies 6 punktu, n u t a r i a:

1. Pripažinti, kad Sutartyje įtvirtinta nuostata, kad nurodant Sutarties šalių duomenis, be kita ko, prašoma nurodyti vartotojo asmens kodą, Sutarties Priedo Nr. 2 skiltyje informacija apie šeimą įtvirtinta nuostata, kad turi būti nurodoma „*Vaiko atstovas 1 darbdavys, pareigos, asmens kodas*“, Sutarties 8.3.1, 8.3.4, 12, 16, 22.5, 23 ir 24 punktų sąlygos ir Sutarties priedo Nr. 2 „*Vaiko atstovas 1 darbdavys, pareigos, asmens kodas*“, „*Vaiko atstovas 2 asmens kodas, darbdavys, pareigos*“ nuostatos atitinka Civilinio kodekso 6.228⁴ straipsnio 2 dalies bendrąjį vartojimo sutarčių nesąžiningų sąlygų nustatymo kriterijų, t. y. iš esmės pažeidžia sutarties šalių teisių ir pareigų pusiausvyrą bei vartotojo teises ir interesus.

2. Pripažinti, kad Sutarties 15 punkto sąlyga atitinka Civilinio kodekso 6.228⁴ straipsnio 2 dalies 10 punkto sutarčių nesąžiningų sąlygų nustatymo kriterijų, t. y. verslininkui suteikia teisę vienašališkai be sutartyje numatyto ar pakankamo pagrindo keisti sutarties sąlygas.

3. Pripažinti, kad Sutarties 18 punkto sąlyga atitinka Civilinio kodekso 6.228⁴ straipsnio 2 dalies 5 punkto sutarčių nesąžiningų sąlygų nustatymo kriterijų, t. y. nustato neproporcingai didelę vartotojo civilinę atsakomybę už sutarties neįvykdymą ar netinkamą įvykdymą.

4. Pripažinti, kad Sutarties 25 punkto sąlyga atitinka Civilinio kodekso 6.228⁴ straipsnio 2 dalies 4 punkto sutarčių nesąžiningų sąlygų nustatymo kriterijų, t. y. verslininkui suteikiama teisė negražinti vartotojui iš šio gautų sumų, kai vartotojas nusprendžia nesudaryti sutarties ar jos nevykdyti, ir nenumatoma vartotojo teisė gauti iš verslininko tokio pat dydžio sumas, kai verslininkas vienašališkai nutraukia sutartį.

Komisijos pirmininkė

Neringa Ulbaitė